

СКЛАДНОЩІ РОБОТИ МІКРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Малий та мікробізнес є важливою ланкою економіки України. У розвинених країнах саме ці типи підприємств складають більшу частину їх ВВП. За офіційними даними перед вторгненням росії вклад малого бізнесу у ВВП нашої країни дорівнював 16%, що в двічі менше ніж в Європі. Початок повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 року не міг не вплинути на роботу бізнесу. Розуміння проблем, з якими стикалися українські мікропідприємства протягом цієї війни є дуже важливим для розробки заходів відновлення їх продуктивності зараз та в повоєнний період.

Серед низки серйозних викликів найболючішою стала втрата населення та територій. Багато працівників виїхали за кордон або пішли захищати країну, частина підприємств потрапила під окупацію та припинила свою діяльність, частина майна тих підприємств, які працюють на прифронтових територіях була пошкоджена або знищена внаслідок прильотів.

Через обстріли росіянами енергетичної інфраструктури взимку 2022-2023 років, у бізнесу з'явилась така проблема, як масові відключення світла. Підприємцям довелося закупати генератори за шалені гроші, адаптуватись до проблем з обмеженням Інтернету (наприклад, встановлення терміналів Starlink). З'явилась постійна необхідність дбати про запас води, провізії, щось придумувати із роботою холодильних камер, якщо такі є.

Навесні 2023 року бізнес потроху почав оговтуватись, але у мікропідприємств це виходило найгіршими темпами, порівняно з іншими видами підприємств (рис.1). Особливо це стосується мікробізнесу який працює в невиноробничій сфері, такий як туристичний бізнес, надання послуг в сфері культури і навіть торгівлі специфічними товарами (наприклад, музикальні інструменти).

Однією з проблем в роздрібній торгівлі музикальними інструментами є розрахунки з виробниками чи постачальниками такого товару, які здійснювались на умовах післяплати. Це дозволяло підприємцям виставляти товар на вітрину і розплачуватися за нього лише після його реалізації, що не відволікало обігові кошти та сприяло розвитку мікробізнесу відповідно останніх тенденцій в світі музики. Зараз, на тлі зменшення попиту на специфічні товари, збільшення інфляції та головне в зв'язку із зростанням ризику втрат товарно-матеріальних цінностей у випадку надзвичайних ситуацій, постачальники просять вносити передплату для забезпечення своєї фінансової стійкості в складних умовах. Це не дозволяє швидко оновлювати асортимент товарів в музикальному магазині та дуже погіршує умови ведення такого бізнесу.

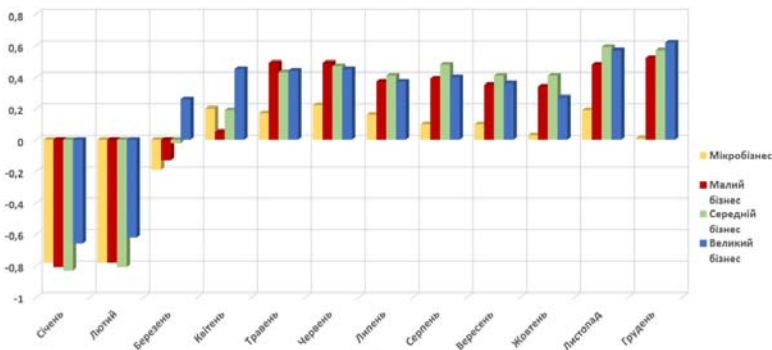

Рисунок 1 – Індекс відновлення ділової активності бізнесу в Україні за 2023 рік (складено на основі [1])

Існують також така глобальна проблема, як затримки з доставкою товару в Україну у зв'язку із блокадою кордону з Польщею, яка почалась 6 листопада 2023 року. Польські фермери перекидають цілі пропускні пункти та через це товари деяких категорій не можуть прийти у встановлені терміни.

Сам бізнес називає такі внутрішньодержавні проблеми, як: відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів на ринку; непрогнозованість розвитку військової ситуації в країні; відсутність достатнього капіталу; непередбачувані дії держави щодо регулювання бізнесу, податків [2].

Підтримка держави розвитку мікропідприємств повинна відбуватися шляхом зниження податків, надання доступних кредитів з низькими або нульовими відсотками для стимулювання бізнесу та збереження робочих місць. Важливо також забезпечити освітню та консультативну підтримку для підприємців шляхом проведення навчальних тренінгів та курсів з управління бізнесом, де досвідчені підприємці можуть ділитися своїми знаннями і допомагати в ефективній роботі, навіть в умовах війни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Федорчук В. Terra incognita української економіки. Чотири висновки з дослідження середнього бізнесу Інституту економічних досліджень // Forbes.ua. Бізнес, мільярди, новини, фінанси, інвестиції, компанії. – Режим доступу: <https://forbes.ua/business/terra-incognita-ukrainskoi-ekonomiki-chotiri-visnovki-z-doslidzhennya-serednogo-biznesu-institutu-ekonomichnikh-doslidzen-31012024-18884> (дата звернення: 09.04.2024).

2. Дослідження стану та потреб бізнесу за рік повномасштабної війни // Дія.Бізнес – Режим доступу: <https://business.diaa.gov.ua/cases/iniciativi/doslidzhenna-stanu-ta-potreb-biznesu-za-rik-povnomasstabnoi-vijni> (дата звернення: 09.04.2024).